



Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII

**articolelor III și IV din Legea nr. 26 din 5 martie 2026 pentru modificarea
unor acte normative (fortificarea securității judecătorilor și procurorilor)**

*(modificarea pragului de vot pentru numirea membrilor comisiilor de evaluare
propuși de partenerii de dezvoltare)*

(sesizarea nr. 42a/2026)

CHIȘINĂU

15 octombrie 2026

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea nei Maria Sorici, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 6 martie 2026,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 15 octombrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție și 25 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională.

2. Prin sesizarea înregistrată, dnii Ion Chicu, Alexandr Berlinschii, Adrian Lebedinskii, Alexandru Verșinin și dna Diana Caraman, deputați în Parlament, i-au solicitat Curții să verifice constituționalitatea prevederilor articolelor III și IV din Legea nr. 26 din 5 martie 2026 pentru modificarea unor acte normative (fortificarea securității judecătorilor și procurorilor). La aceeași dată, dl deputat Ion Chicu a mai depus un supliment la sesizare.

3. De asemenea, în data de 11 martie 2026, Președintele Parlamentului Republicii Moldova i-a solicitat Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (în continuare, Comisia de la Veneția) o opinie referitoare la prevederile normative care fac obiectul sesizării nr. 42a/2026. La 16 iunie 2026, Comisia de la Veneția și Directoratul general pentru drepturile omului și preeminența dreptului ale Consiliului Europei au emis Opinia comună privind modificările referitoare la numirea în comisiile de evaluare a judecătorilor și procurorilor introduse în Legile nr. 65 din 30 martie 2023 și nr. 252 din 17 august 2023 (CDL-AD(2026)014).

4. La 2 septembrie 2026, Curtea a decis prelungirea termenului de examinare a sesizării.

5. Prin Decizia Curții Constituționale din 1 octombrie 2026, sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a se prejudeca fondul cauzei.

6. De asemenea, în data de 6 octombrie 2026, dna Doina Ioana Străisteanu, reprezentantă a dlui deputat Alexandru Verșinin, unul dintre autorii sesizării, a cerut completarea sesizării cu argumentele sale.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

7. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Institutului pentru Politici și Reforme Europene.

8. La ședința publică a Curții au fost prezenți dna Doina Ioana Străisteanu, reprezentantă a dlui deputat Alexandru Verșinin, și dnii deputați Ion Chicu și Alexandr Berlinschii. Parlamentul a fost reprezentat de dl Radu Radu. Guvernul a fost reprezentat de dl Eduard Serbenco.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 5

Democrația și pluralismul politic

„(1) Democrația în Republica Moldova se exercită în condițiile pluralismului politic, care este incompatibil cu dictatura și cu totalitarismul.

(2) Nicio ideologie nu poate fi instituită ca ideologie oficială a statului.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 74

Adoptarea legilor și a hotărârilor

„(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

(2) Legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.

(3) Proiectele de lege prezentate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților acceptate de acesta sunt examinate de Parlament în modul și după prioritățile

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

stabilite de Guvern, inclusiv în procedură de urgență. Alte propuneri legislative se examinează în modul stabilit.

(4) Legile se trimit spre promulgare Președintelui Republicii Moldova.”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 26 din 5 martie 2026 pentru modificarea unor acte normative (fortificarea securității judecătorilor și procurorilor) sunt următoarele:

Art. III. – Articolul 6 din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 117–118, art. 192), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) În cazul în care proiectul hotărârii Parlamentului privind numirea membrilor indicați la alin. (1) lit. b) nu a întrunit numărul necesar de voturi prevăzut la alin. (1), Comisia juridică, pentru numiri și imunități, în aceeași sesiune, examinează repetat candidații propuși și alege candidații cu cel mai mare număr de voturi. Dacă sunt aleși repetat aceiași candidați, Comisia juridică, pentru numiri și imunități elaborează proiectul hotărârii Parlamentului, însoțit de un raport, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității deputaților aleși.”

Art. IV. – Articolul 6 din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 325–327, art. 581), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) În cazul în care proiectul hotărârii Parlamentului privind numirea membrilor indicați la alin. (1) lit. b) nu a întrunit numărul necesar de voturi prevăzut la alin. (1), Comisia juridică, pentru numiri și imunități, în aceeași sesiune, examinează repetat candidații propuși și alege candidații cu cel mai mare număr de voturi. Dacă sunt aleși repetat aceiași candidați, Comisia juridică, pentru numiri și imunități elaborează proiectul hotărârii Parlamentului, însoțit de un raport, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității deputaților aleși.”

ÎN DREPT

I. Argumentele autorilor sesizării

11. Autorii sesizării susțin că prevederile contestate din Legea nr. 26 din 5 martie 2026 au fost adoptate cu încălcarea procedurii constituționale de adoptare a legilor organice. Potrivit acestora, printr-un amendament introdus în lectura a doua au fost modificate prevederi din alte acte normative, cu un obiect de reglementare diferit de cel al proiectului inițial. În opinia lor, această intervenție legislativă a eludat condiția examinării legii în cel puțin două lecturi și principiul unicității materiei.

12. Totodată, autorii afirmă că modificarea pragului de vot pentru numirea membrilor comisiilor de evaluare externă de la trei cincimi din numărul deputaților aleși la majoritatea deputaților aleși afectează echilibrul dintre majoritatea și opoziția parlamentară și contravine principiilor democrației reprezentative și separației puterilor.

13. În opinia autorilor sesizării, prevederile contestate contravin articolelor 23 și 74 alin. (1) din Constituție.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

14. În opinia suplimentară prezentată Curții, dna avocat Doina Ioana Străisteanu a menționat că au fost încălcate și articolele 1 alin. (3), 5, 6 și 64 din Constituție. Aceasta afirmă că modificările legislative contestate nu au parcurs în mod integral procedurile de avizare, consultare și expertizare stabilite de Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative. Mai mult, domnia sa subliniază că numirea parlamentară a membrilor acestor comisii este posibilă dacă este însoțită de garanții suficiente, garanții care nu sunt diminuate în timpul unei proceduri concrete.

II. Argumentele autorităților și ale organizațiilor care și-au prezentat opiniile

15. În opinia prezentată, Parlamentul a menționat că prevederile contestate prin sesizarea nr. 42a/2026 au fost adoptate cu respectarea procedurii legislative prevăzute de Constituție. Acesta a subliniat că proiectul de lege nr. 28 din 18 februarie 2026 a fost examinat în prima lectură la 19 februarie 2026, iar amendamentul din 4 martie 2026, prin care proiectul a fost completat cu prevederile contestate, a fost examinat de Comisia juridică, pentru numiri și imunități și supus dezbaterii în plen în a doua lectură.

16. Parlamentul a menționat că amendamentul contestat urmărește instituirea unui mecanism subsidiar de deblocare a procedurii de desemnare a membrilor comisiilor de evaluare externă, în situația în care candidații propuși de partenerii de dezvoltare nu întrunesc majoritatea calificată de trei cincimi din numărul deputaților aleși. Potrivit Parlamentului, această intervenție legislativă a fost determinată de necesitatea asigurării continuității și funcționării efective a procesului de evaluare externă, în condițiile existenței unui risc de blocaj instituțional.

17. Parlamentul a menționat că modificările introduse prin amendament prevăd că, în cazul în care candidații externi nu obțin votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși, Comisia juridică, pentru numiri și imunități examinează în mod repetat, în cadrul aceleiași sesiuni, candidații propuși și selectează candidații cu cel mai mare număr de voturi. Doar în cazul în care aceiași candidați sunt aleși repetat, Comisia juridică, pentru numiri și imunități pregătește proiectul de hotărâre a Parlamentului, împreună cu un raport, care este supus dezbaterii în plen și adoptat cu votul majorității deputaților aleși.

18. Parlamentul a subliniat că amendamentul se referă doar la numirea candidaților propuși de partenerii de dezvoltare, în timp ce, în cazul candidaților naționali, prevederile au rămas neschimbate, ei fiind numiți în continuare cu votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși.

19. Parlamentul a menționat că amendamentul din 4 martie 2026 a avut o legătură materială suficientă cu proiectul de lege inițial, acesta fiind centrat pe elemente din domeniul justiției. Totodată, Parlamentul a menționat că nici din lege, nici din jurisprudența Curții Constituționale nu rezultă criterii exhaustive sau standardizate pentru aprecierea gradului de compatibilitate a unui amendament cu proiectul de lege de bază. În opinia sa, aprecierea amendamentelor ține de marja discreționară, care derivă din principiul autonomiei parlamentare.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

20. Parlamentul a subliniat că majoritățile calificate au rolul de a asigura un acord larg în Parlament, întrucât impun majorității să caute un compromis cu minoritatea, dar că există riscul ca cerința unei majorități calificate să conducă la un impas care să paralizeze activitatea comisiilor de evaluare. În opinia sa, mecanismul de deblocare are rolul de a evita un asemenea impas.

21. Parlamentul a menționat că includerea cetățenilor străini în componența comisiilor de evaluare constituie o măsură care asigură independența, transparența și imparțialitatea procesului de evaluare. În acest sens, a făcut trimitere la opiniile Comisiei de la Veneția referitoare la independența și imparțialitatea membrilor internaționali și la participarea efectivă a acestora în cadrul comisiilor de evaluare.

22. Parlamentul a susținut că mecanismul antiblocaj instituit prin Legea nr. 26 din 5 martie 2026 nu excedează limitelor impuse de cerințele privind cvorumul decizional și că adoptarea cu votul majorității deputaților aleși a hotărârilor privind desemnarea membrilor comisiilor de evaluare este în limitele Constituției. În opinia Parlamentului, prevederile contestate au fost adoptate pentru buna funcționare a procesului de evaluare externă și nu afectează pluralismul politic și democrația parlamentară.

23. În opinia trimisă Curții, Guvernul a menționat că prevederile contestate instituie următorul mecanism subsidiar antiblocaj de numire a membrilor comisiilor de evaluare externă a integrității judecătorilor și procurorilor propuși de partenerii de dezvoltare: în cazul în care proiectul hotărârii Parlamentului nu a întrunit votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși, Comisia juridică, pentru numiri și imunități reexaminează candidaturile în aceeași sesiune. Dacă sunt propuși repetat aceiași candidați, proiectul hotărârii Parlamentului, însoțit de un raport, se dezbate în plen și se adoptă cu votul majorității deputaților aleși.

24. Potrivit Guvernului, reglementările din amendament pot fi privite ca măsuri complementare de consolidare a garanțiilor exercitării independente a funcțiilor din sistemul justiției. Pe de o parte, protecția împotriva amenințărilor și violenței urmărește prevenirea presiunilor externe asupra judecătorilor și procurorilor, iar pe de altă parte, asigurarea funcționării mecanismului de evaluare externă a integrității contribuie la consolidarea integrității sistemului și a încrederii în justiție.

25. Guvernul mai notează că, în această ordine de idei, legătura dintre proiectul votat în prima lectură și amendamentul vizat în sesizare nu se reduce doar la apartenența acestora la domeniul justiției. Ea poate fi argumentată prin finalitățile comune urmărite: protejarea exercitării funcției de judecător sau procuror și consolidarea cadrului instituțional în care aceasta se realizează. Mecanismul subsidiar de numire asigură continuitatea activității comisiilor de evaluare, păstrând condițiile de eligibilitate și garanțiile de independență a membrilor lor. Prin urmare, amendamentul privește cadrul instituțional în care se realizează protecția exercitării independente a funcțiilor menționate, completând măsurile de protecție individuală cu o garanție de funcționare a mecanismului de consolidare a integrității sistemului. Introducerea unei reglementări prin amendament după prima lectură nu echivalează, prin ea însăși, cu adoptarea acesteia într-o singură lectură. Dreptul deputaților de a propune amendamente permite dezvoltarea și completarea soluțiilor legislative, cu

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

condiția păstrării legăturii cu obiectul proiectului și a respectării posibilității efective de examinare și dezbateră a modificărilor propuse. Prin urmare, Guvernul consideră că finalitatea comună constituie un argument în susținerea legăturii dintre obiectul proiectului de lege și cel al amendamentului contestat. Sub aspectul procedurii parlamentare, dreptul deputaților de a propune completarea unui proiect de lege cu articole noi este prevăzut de art. 59 alin. (1) din Regulamentul Parlamentului. Acest drept se exercită în cadrul examinării proiectului și nu presupune reluarea automată a primei lecturi pentru orice dispoziție adăugată ulterior, dacă este respectată legătura indispensabilă cu obiectul proiectului. Autonomia parlamentară nu înlătură acest standard constituțional, dar permite dezvoltarea soluțiilor legislative în lectura a doua în limitele sale.

26. În opinia prezentată Curții, Președintele Republicii Moldova a menționat că prevederile contestate prin sesizarea nr. 42a/2026 instituie un mecanism subsidiar pentru desemnarea membrilor propuși de partenerii de dezvoltare în comisiile de evaluare, în situația în care proiectul hotărârii Parlamentului nu întrunește numărul necesar de voturi de trei cincimi din numărul deputaților aleși.

27. Cu privire la obiecțiile de neconstituționalitate extrinsecă, Președintele Republicii Moldova a menționat că articolul 74 din Constituție reglementează prezența minimă la vot și numărul de lecturi obligatorii și că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, controlul constituționalității unei legi sub aspect procedural poate fi exercitat atunci când, la adoptarea acesteia, Parlamentul a afectat un element esențial al procesului de legiferare, care rezultă expres din Constituție sau poate fi dedus clar dintr-un principiu constituțional.

28. Președintele Republicii Moldova a menționat că celelalte aspecte referitoare la modalitatea de inițiere a elaborării proiectului de lege, precum și la desfășurarea procedurilor de dezbateră și votare sunt reglementate prin Regulamentul Parlamentului și că, potrivit principiului autonomiei regulamentare prevăzut de articolul 64 alin. (1) din Constituție, Parlamentul dispune cu privire la propria organizare și la procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare.

29. Președintele Republicii Moldova a menționat că faptul că un proiect de lege a fost completat cu un text al cărui conținut diferă de propunerea inițială nu constituie o problemă de constituționalitate, pentru că niciun text constituțional nu prevede expres că modificările aduse unei legi trebuie să fie în corelație cu textul inițial. De asemenea, obligația de a obține avizele relevante, de a efectua expertize și de a analiza impactul reglementării trebuie să rezulte dintr-un principiu constituțional pentru a putea fi examinată de Curtea Constituțională, nu doar din norme infraconstituționale.

30. În privința obligativității adoptării în două lecturi a amendamentelor propuse după prima lectură, Președintele Republicii Moldova a menționat că, potrivit Regulamentului Parlamentului, lectura a treia este necesară în cazurile prevăzute de acesta și că prevederile contestate nu fac parte din categoria amendamentelor pentru care este necesară lectura a treia.

31. Președintele Republicii Moldova a subliniat că autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar sau abuziv, cu încălcarea atribuțiilor

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

constituționale ale Parlamentului ori a normelor imperative privind procedura parlamentară. Totodată, Președintele a menționat că normele regulamentare trebuie interpretate și aplicate cu bună-credință și în spiritul loialității față de Constituție.

32. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, Președintele Republicii Moldova a menționat că faptul că majoritatea deputaților aleși votează o modificare legislativă nu reprezintă, în sine, o încălcare a vreunui principiu constituțional. În opinia sa, nu există motive pentru reținerea acestui capăt al sesizării în vederea examinării în fond.

33. Președintele Republicii Moldova a menționat că opiniile Comisiei de la Veneția sunt esențiale pentru interpretarea principiilor statului de drept, însă nu constituie norme de control constituțional. În opinia sa, o lege nu poate fi declarată neconstituțională doar pentru că nu respectă o recomandare a Comisiei de la Veneția, ci numai dacă încalcă efectiv prevederile Constituției.

34. În concluzie, Președintele Republicii Moldova a menționat că autorii sesizării nu au demonstrat existența unor încălcări ale Constituției în raport cu normele pe care le consideră neconforme cu exigențele calității legii, garantate de articolul 23 din Constituție.

35. În opinia prezentată Curții, Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) a susținut că prevederile articolelor III și IV din Legea nr. 26 din 5 martie 2026 ridică probleme de constituționalitate sub două aspecte.

36. Sub aspect procedural, autorii opiniei au menționat că amendamentul prin care au fost introduse prevederile contestate contravine exigențelor articolului 74 alin. (1) din Constituție, întrucât acesta nu ar fi avut o legătură indispensabilă cu obiectul proiectului de lege adoptat în prima lectură și nu ar fi fost supus unei dezbateri parlamentare reale în ambele lecturi.

37. Sub aspect material, IPRE a susținut că reducerea pragului de vot necesar pentru desemnarea membrilor internaționali ai comisiilor de evaluare a integrității judecătorilor și procurorilor de la trei cincimi din numărul deputaților aleși la majoritatea absolută contravine standardelor Comisiei de la Veneția. Autorii opiniei au menționat că această Comisie a subliniat necesitatea menținerii majorităților calificate în toate rundele de vot, întrucât reducerea majorității necesare poate diminua stimulentele pentru realizarea unui compromis politic real și poate afecta echilibrul dintre majoritate și opoziție.

38. Totodată, autorii opiniei au relevat că modificarea procedurii de desemnare a membrilor internaționali ai comisiilor de evaluare reprezintă o intervenție normativă semnificativă asupra mecanismului de evaluare externă a integrității judecătorilor și procurorilor. În opinia lor, regulile privind majoritatea necesară pentru desemnarea membrilor acestor comisii constituie un element important al echilibrului instituțional al mecanismului de evaluare și influențează nivelul de consens politic necesar pentru adoptarea unor asemenea decizii.

39. De asemenea, IPRE a susținut că introducerea amendamentului în etapa finală a procesului legislativ, fără o dezbatere parlamentară adecvată, afectează principiile transparenței, incluziunii și securității juridice. Potrivit autorilor opiniei, procesul legislativ trebuie să asigure o deliberare democratică reală, iar modificările legislative

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

care afectează mecanisme instituționale importante trebuie adoptate cu respectarea exigențelor constituționale privind procedura legislativă.

III. Aprecierea Curții

A. Admisibilitatea

40. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea a constatat următoarele.

41. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 26 din 5 martie 2026 pentru modificarea unor acte normative (fortificarea securității judecătorilor și procurorilor), ține de competența Curții Constituționale.

42. Articolul 25 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională le acordă deputaților în Parlament dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

43. Obiectul sesizării îl constituie articolele III și IV din Legea nr. 26 din 5 martie 2026 pentru modificarea unor acte normative (fortificarea securității judecătorilor și procurorilor), care reprezintă o lege de modificare și de completare a unor legi organice. Potrivit normelor de tehnică legislativă, dispozițiile de modificare și de completare a unui act legislativ se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta. Așadar, Curtea a reținut că actele de modificare și completare a unei legi trebuie raportate la actul de bază. Prin urmare, Curtea se va referi, în continuare, la articolele 6 alin. (5¹) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și 6 alin. (5¹) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

44. Autorii sesizării susțin că prevederile legale contestate contravin articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 5 (*democrația și pluralismul politic*), 6 (*separația și colaborarea puterilor*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 64 (*organizarea internă a Parlamentului*) și 74 alin. (1) (*adoptarea legilor și a hotărârilor*) din Constituție.

45. Referitor la aplicabilitatea valorilor preeminenței dreptului și democrației, garantate de articolele 1 alin. (3) și 5 din Constituție, Curtea a subliniat în jurisprudența sa că aceste articole au un caracter general, constituie imperative care stau la baza oricăror reglementări, nu pot reprezenta repere individuale și separate și pot fi invocate, de regulă, dacă se constată aplicabilitatea lor împreună cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea DCC nr. 17 din 21 martie 2024, § 23, și DCC nr. 158 din 1 octombrie 2026, § 20).

46. Curtea nu a identificat în sesizare argumente care să justifice pretinsa încălcare a articolului 6 din Constituție, motiv pentru care nu a reținut acest articol pentru analiza sa.

47. În jurisprudența sa, Curtea a notat că articolul 23 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorii sesizărilor trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

drepturile fundamentale garantate de Constituție, Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (a se vedea HCC nr. 7 din 10 iunie 2025, § 68).

48. Referitor la aplicabilitatea articolului 64 din Constituție, Curtea a observat că dna avocat Doina Ioana Străisteanu nu a prezentat argumente concrete privind încălcarea acestuia. Potrivit jurisprudenței Curții, trimiterea la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument. Curtea a reiterat că, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea sesizări, ea s-ar substitui autorului acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (a se vedea DCC nr. 182 din 25 noiembrie 2021, § 18; DCC nr. 59 din 19 aprilie 2022, § 17; DCC nr. 160 din 6 noiembrie 2025, § 21).

49. Cu privire la incidența articolului 74 alin. (1) din Constituție, autorii sesizării susțin că prevederile contestate au fost introduse printr-un amendament depus după adoptarea în prima lectură a proiectului de lege nr. 28 din 18 februarie 2026 și că, prin aceasta, a fost eludată exigența constituțională potrivit căreia legile organice se adoptă după cel puțin două lecturi. În opinia lor, prevederile contestate reglementează un obiect distinct de cel al proiectului inițial și, prin urmare, nu au fost supuse dezbaterii parlamentare în două lecturi.

50. Examinând această critică, Curtea a reținut că prevederile contestate modifică articolul 6 din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și articolul 6 din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, două legi organice. Potrivit principiului simetriei formelor, actul normativ de modificare trebuie să aibă o forță juridică egală cu cea a actului supus modificării. Mai mult, chiar articolul 64 alin. (2) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative prevede că actul normativ de modificare are o forță juridică egală cu cea a actului supus modificării. Prin urmare, având în vedere că prevederile legale contestate modifică două legi organice, Legea nr. 26 din 5 martie 2026 trebuie să aibă, la rândul său, un caracter organic. De altfel, Parlamentul însuși a calificat Legea nr. 26 din 5 martie 2026 drept lege organică.

51. Curtea a subliniat că textul „după cel puțin două lecturi” din articolul 74 alin. (1) din Constituție conține atât un element procedural, cât și un element substanțial. Elementul procedural presupune că Parlamentul trebuie să voteze în două lecturi proiectul de lege organică. Elementul substanțial presupune că, până la votare, Parlamentul trebuie să supună dezbaterilor conținutul proiectului de lege organică (a se vedea HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 35). Respectarea acestor exigențe este de natură să asigure caracterul efectiv al dezbaterii parlamentare și să prevină adoptarea legilor prin eludarea procedurii constituționale.

52. În această cauză, proiectul de lege nr. 28 din 18 februarie 2026 a fost adoptat în prima lectură la 19 februarie 2026 și a avut ca obiect modificarea Codului contravențional și a Codului penal în vederea fortificării protecției judecătorilor. Ulterior, la 4 martie 2026, a fost depus un amendament, prin care s-au propus modificări la articolul 6 din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 și la articolul 6 din Legea

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

nr. 252 din 17 august 2023, referitoare la mecanismul de numire a membrilor comisiilor de evaluare externă. În aceste condiții, Curtea va verifica, la etapa fondului, dacă la adoptarea prevederilor contestate a fost respectată exigența constituțională impusă de articolul 74 alin. (1) din Constituție.

53. Referitor la argumentul autorilor că normele contestate au fost adoptate în lipsa unor consultări publice, Curtea a reținut că această exigență nu rezultă din normele constituționale, ci din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative (a se vedea HCC nr. 9 din 26 martie 2024, § 40 și jurisprudența citată acolo). Prin urmare, argumentul nu vizează chestiuni de ordin constituțional.

54. În consecință, Curtea a considerat necesar să exercite controlul de constituționalitate al prevederilor articolelor 6 alin. (5¹) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și 6 alin. (5¹) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative prin prisma articolelor 1 alin. (3), 5 și 74 alin. (1) din Constituție, verificând, la analiza fondului cauzei, respectarea procedurii parlamentare de adoptare a modificărilor operate prin Legea nr. 26 din 5 martie 2026 în unele acte normative și a exigențelor constituționale aplicabile procesului legislativ.

B. Fondul cauzei

Principii generale și jurisprudența relevantă a Curții Constituționale

55. Curtea reține că, potrivit articolului 73 din Constituție, deputații în Parlament au dreptul de inițiativă legislativă. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul de inițiativă legislativă constă în posibilitatea subiectelor menționate la articolul 73 din Constituție de a prezenta propuneri legislative, corelată cu obligația Parlamentului de a le examina, dezbate și de a se pronunța asupra acestora prin adoptare sau prin respingere. Totodată, Curtea a notat că, pentru a fi materializată într-un act final adoptat, orice inițiativă legislativă trebuie să parcurgă o procedură care determină întregul proces legislativ, în care se manifestă prerogativele parlamentare. Astfel, procedura legislativă parlamentară cuprinde totalitatea regulilor pentru pregătirea examinării, examinarea și votarea unui proiect de lege în Parlament (a se vedea HCC nr. 28 din 19 noiembrie 2020, § 27).

56. Curtea constată că, în cazul inițiativelor legislative, deputații pot iniția procedura de adoptare sau de modificare a unei legi. În același timp, în cazul depunerii amendamentelor, procedura de adoptare sau de modificare a unei legi este în desfășurare. Din punct de vedere tehnic, amendamentul presupune excluderea unui text dintr-un proiect de lege, completarea acestuia cu dispoziții noi sau modificarea textului existent. Dincolo de diferențele constatate, Curtea menționează că dreptul de inițiativă legislativă și dreptul de a depune amendamente urmăresc același scop, care constă în legiferarea de către Parlament. De altfel, și potrivit Comisiei de la Veneția, dreptul la inițiativă legislativă acoperă atât dreptul de a prezenta proiecte de legi, cât și dreptul de a înainta propuneri în timpul discuțiilor asupra proiectului, care este cunoscut în mod obișnuit ca dreptul la amendament (a se vedea Raportul cu privire

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

la inițiativa legislativă, adoptat la cea de-a 77-a sesiune plenară (Veneția, 12-13 decembrie 2008), CDL-AD(2008)035, § 48).

57. Constituția nu stabilește un termen pentru exercitarea dreptului în discuție. Pentru ca acest drept să fie garantat, parlamentarilor trebuie să li se acorde o perioadă de timp rezonabilă pentru formularea propunerilor și a amendamentelor la proiectele de legi examinate de Parlament (a se vedea HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 64).

58. Curtea reiterează, referitor la articolul 74 alin. (1) din Constituție, că textul „după cel puțin două lecturi” din acest articol conține atât un element procedural, cât și un element substanțial. Elementul procedural presupune că Parlamentul trebuie să voteze în două lecturi proiectul de lege organică. Elementul substanțial presupune că, până la votare, Parlamentul trebuie să supună dezbaterilor conținutul proiectului de lege organică (a se vedea HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 35). Într-o Hotărâre ulterioară, Curtea a notat că respectarea condițiilor procedurale referitoare la adoptarea legilor este la fel de importantă ca respectarea condițiilor aplicabile față de conținutul legilor. Cele dintâi protejează democrația parlamentară, principiu care trebuie respectat pe tot parcursul procesului de legiferare și care îi asigură pe cetățeni că legile nu au fost adoptate în mod abuziv. Cele din urmă previn limitarea disproporționată a exercițiului drepturilor și libertăților cetățenilor (HCC nr. 17 din 10 iunie 2021, § 52).

59. În jurisprudența sa, Curtea a verificat dacă prevederile contestate, introduse printr-un amendament după votarea proiectului de lege în prima lectură, corespund standardului constituțional potrivit căruia legile organice trebuie votate în cel puțin două lecturi, așa cum prevede articolul 74 alin. (1) din Constituție. Curtea a reținut că, pentru a corespunde acestui standard, amendamentul trebuie să aibă o legătură indispensabilă cu obiectul proiectului de lege votat în prima lectură.

60. Astfel, în Hotărârea nr. 14 din 20 iunie 2024, §§ 48-53, Curtea a constatat lipsa unei legături indispensabile între obiectul unui proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale și amendamentele care vizau Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzizarea proprietății publice. Amendamentele au fost votate într-o singură lectură, cu încălcarea articolului 74 alin. (1) din Constituție.

61. Ulterior, în Hotărârea nr. 18 din 19 iulie 2024, § 26, Curtea a constatat existența unei legături indispensabile între un proiect de lege care prevedea implementarea unor considerente conținute în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10/2023 privind controlul constituționalității Partidului politic „Șor”, care viza modificarea, între altele, a Codului electoral, și un amendament introdus după votarea proiectului de lege în prima lectură, care urmărea, de asemenea, să modifice Codul electoral și prevedea un mecanism de anulare a înregistrării la alegeri a candidaților care încalcă interdicțiile impuse de autorități în materie electorală.

62. În Hotărârea nr. 10 din 24 iulie 2025, §§ 79 și 83, Curtea nu a constatat existența unei legături indispensabile între obiectul unui proiect de lege, care viza modificarea Codului penal în privința sancțiunilor aplicate pentru infracțiunile contra patrimoniului, și obiectul unui amendament, care viza modificarea Legii amnistiei, votat doar în a doua lectură. De asemenea, Curtea nu a constatat existența unei

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

legături indispensabile între obiectul unui proiect de lege votat în prima lectură de către Parlament, care viza modificări la Codul penal, la Codul de procedură penală, la Codul de procedură civilă și la Codul de executare referitor la asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie, și obiectul unui amendament votat doar în a doua lectură, care viza modificarea Legii amnistiei.

63. În Hotărârea nr. 3 din 5 februarie 2026, § 42, Curtea a confirmat existența unei legături indispensabile între proiectul de lege votat în prima lectură, care viza completarea articolului 36 din Legea cu privire la Guvern cu un nou alineat, și amendamentul votat doar în a doua lectură, care viza completarea aceluiași articol. Atât prevederea din proiectul inițial, cât și amendamentul se refereau exclusiv la chestiunea actelor emise de către Guvern.

64. În Decizia nr. 57 din 2 aprilie 2026, §§ 32-36, Curtea nu a constatat lipsa unei legături indispensabile între proiectul de lege votat în prima lectură, care viza modificări la Legea cu privire la energia electrică, și amendamentul introdus în a doua lectură, care urmărea modificarea reglementărilor privind infrastructura energiei electrice ca domeniu de importanță pentru securitatea statului, precum și regimul actelor permissive, inclusiv al licențelor eliberate participanților la piața energiei electrice. Curtea a reținut că aceste norme aveau ca scop eficientizarea aplicării coroborate a legislației naționale. În aceste condiții, Curtea a identificat o legătură rațională între proiectul inițial și amendament și a concluzionat că nu fusese demonstrată lipsa unei legături indispensabile între acestea.

65. De asemenea, Curtea a examinat situația în care un amendament introdus după prima lectură a fost supus votării atât în lectura a doua, cât și în lectura finală. Astfel, în Decizia nr. 13 din 29 ianuarie 2026, §§ 42-48, Curtea a observat că amendamentul prin care s-a propus modificarea competenței poliției de constatare și examinare a contravenției de corupere electorală pasivă a fost introdus după aprobarea proiectului inițial în prima lectură, însă proiectul care includea acest amendament a fost votat ulterior în lectura a doua, la 27 februarie 2025, și în lectura finală, la 13 martie 2025. În aceste circumstanțe, Curtea a constatat că Parlamentul a respectat exigențele articolului 74 alin. (1) din Constituție privind adoptarea legilor organice după cel puțin două lecturi, considerând că această concluzie o scutește să analizeze dacă amendamentul avea o legătură indispensabilă cu obiectul proiectului inițial.

Aplicarea principiilor în prezenta cauză

66. Cu titlu preliminar, Curtea subliniază că, potrivit articolului 60 alin. (1) din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că Parlamentul este suveran în materia reglementării procedurii de adoptare a legilor. Totuși, suveranitatea Parlamentului nu este absolută, ea fiind limitată de principiile constituționale în această materie. În acest sens, atât la reglementarea procedurilor parlamentare, cât și la aplicarea lor, *i.e.* la adoptarea actelor normative, Parlamentul trebuie să asigure echilibrul corect dintre principiul autonomiei parlamentare și

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

celelalte principii incidente în materia procedurilor parlamentare, care sunt stabilite expres sau care pot fi deduse clar din Constituție (a se vedea HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 53).

67. Constituția le permite deputaților să depună amendamente la proiecte de legi pe baza dreptului lor de inițiativă legislativă, prevăzut de articolul 73 din Constituție (a se vedea HCC nr. 28 din 19 noiembrie 2020, § 34). Mecanismul de exercitare a dreptului de inițiativă legislativă constă în reguli procedurale de formă și de fond, care prevăd prezentarea, examinarea și aprobarea oricărei inițiative legislative în Parlament (a se vedea HCC nr. 15 din 4 decembrie 2012, §§ 49-50).

68. Curtea notează că dreptul deputaților de a formula amendamente reprezintă un instrument inerent procesului legislativ și permite ajustarea, completarea sau îmbunătățirea proiectelor de legi în curs de examinare. Totuși, exercitarea acestui drept nu este nelimitată. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că, pentru a fi compatibil cu exigențele articolului 74 alin. (1) din Constituție, un amendament introdus după votarea proiectului în prima lectură trebuie să aibă o legătură indispensabilă cu obiectul proiectului de lege votat în prima lectură.

69. Curtea observă că proiectul de lege nr. 28 din 18 februarie 2026, intitulat „Pentru modificarea unor acte normative (fortificarea securității judecătorilor)”, a avut ca obiect consolidarea protecției judecătorilor și procurorilor prin instituirea unor norme de drept contravențional și penal. În particular, proiectul prevedea completarea Codului contravențional cu noi elemente constitutive ale contravențiilor referitoare la ultragiurea judecătorului și încălcarea ordinii în instanța de judecată, precum și completarea Codului penal cu un nou element constitutiv referitor la amenințarea sau violența săvârșită asupra unui judecător. Proiectul a fost adoptat în prima lectură la 19 februarie 2026.

70. Curtea constată că, la 4 martie 2026, mai mulți deputați în Parlament au formulat un amendament la proiectul de lege nr. 28 din 18 februarie 2026. Prin acest amendament s-a propus completarea articolului 6 din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și a articolului 6 din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

71. Obiectul amendamentului viza mecanismul de constituire a comisiilor de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor și se referea, în particular, la condiția numirii membrilor internaționali ai acestor comisii, modificând majoritatea parlamentară necesară de la trei cincimi din numărul deputaților aleși la majoritatea deputaților aleși, în eventualitatea în care nu sunt aleși, într-o primă fază, de cel puțin trei cincimi din numărul deputaților aleși.

72. Curtea nu poate reține argumentul Parlamentului potrivit căruia amendamentul contestat prezintă o legătură materială suficientă cu proiectul de lege inițial, pentru că ambele vizează, în sens larg, domeniul justiției. Deși apartenența reglementărilor la același domeniu, *i.e.* domeniul justiției, poate constitui un element relevant, fără a fi întrunit un grad suficient de conexiune, aceasta nu demonstrează *per se* existența unei legături indispensabile între ele. În egală măsură, această

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

exigență nu presupune identitatea obiectului de reglementare sau existența unei interdependențe stricte între proiectul inițial și amendament.

73. În aprecierea legăturii indispensabile, trebuie să se aibă în vedere obiectul și/sau finalitatea concretă a proiectului de lege votat în prima lectură și dacă amendamentul prezintă o conexiune materială și/sau funcțională suficientă cu acesta, adică fie urmărește realizarea aceluiași obiectiv, fie contribuie la armonizarea cu alte reglementări sau abordează o problemă normativă direct sau indirect subsumată.

74. Totodată, Curtea reiterează că competența sa în materia controlului constituționalității procedurii parlamentare este limitată. În acest domeniu, Curtea trebuie să manifeste deferență judiciară față de rolul Parlamentului de legislator autonom (a se vedea HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 54).

75. În prezenta cauză, Curtea observă că proiectul de lege aprobat în prima lectură urmărește consolidarea securității judecătorilor și procurorilor prin instituirea unor norme de drept contravențional și penal destinate protejării acestora împotriva unor fapte de ultragiere, amenințare sau violență. În schimb, amendamentul contestat urmărește modificarea procedurii de numire a membrilor internaționali ai comisiilor de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, prin instituirea unui mecanism subsidiar de vot pentru situațiile în care candidații propuși nu întrunesc majoritatea calificată prevăzută de lege.

76. Curtea admite că ambele reglementări pot fi asociate, într-un sens larg, cu obiectivul consolidării sistemului judiciar. Totuși, această finalitate generală nu este suficientă pentru a demonstra existența unei legături indispensabile între ele. În particular, modificarea mecanismului de numire a membrilor comisiilor de evaluare externă nu contribuie la realizarea măsurilor de protecție penală și contravențională prevăzute de proiectul inițial, nu urmărește armonizarea acestora cu alte reglementări și nici nu abordează o problemă normativă care să poată fi subsumată, direct sau indirect, obiectului și finalității concrete a proiectului de lege votat în prima lectură. Prin urmare, legătura dintre cele două categorii de reglementări rezultă, în esență, din apartenența lor la domeniul general al justiției, fără a exista o conexiune materială sau funcțională suficientă între obiectele lor de reglementare. În aceste circumstanțe, Curtea constată lipsa unei legături indispensabile între amendamentul contestat și obiectul proiectului de lege votat în prima lectură, în sensul articolului 74 alin. (1) din Constituție.

77. Totodată, în opinia lor comună, Comisia de la Veneția și Directoratul general pentru drepturile omului și preeminența dreptului ale Consiliului Europei au menționat că între modificările privind mecanismul de numire a membrilor comisiilor de evaluare externă și proiectul de lege inițial privind fortificarea securității judecătorilor și procurorilor există o legătură vagă (a se vedea paragraful 19, CDL-AD(2026)014).

78. Curtea subliniază că această exigență nu limitează în mod nejustificat dreptul deputaților de a formula amendamente. Ea urmărește să asigure caracterul efectiv al dezbaterii parlamentare și să împiedice ca procedura legislativă referitoare la un anumit obiect să fie utilizată pentru introducerea unor reglementări autonome, care nu au fost supuse examinării în prima lectură. Condiția constituțională potrivit căreia

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

legile organice se adoptă „după cel puțin două lecturi” presupune ca Parlamentul să aibă posibilitatea efectivă de a examina conținutul normativ al legii în cadrul procedurii legislative.

79. Așadar, Curtea reține că completările făcute la Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și la Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, prin intermediul articolelor III și IV ale Legii nr. 26 din 5 martie 2026 pentru modificarea unor acte normative, au fost votate doar într-o singură lectură, în ședința Parlamentului din 5 martie 2026. Astfel, Curtea constată că, în acest caz, Parlamentul nu a respectat exigențele articolului 74 alin. (1) din Constituție.

80. Curtea nu poate trece cu vederea acest viciu de procedură și constată că nu este întrunită condiția procedurală de la articolul 74 alin. (1) din Constituție, care stabilește că legile organice se adoptă după cel puțin două lecturi, cu votul majorității deputaților aleși. Având în vedere constatarea neconstituționalității prevederilor contestate pentru nerespectarea exigențelor procedurale impuse de articolul 74 alin. (1) din Constituție, Curtea consideră că nu mai este necesar să examineze în mod separat criticile privind conținutul mecanismului de desemnare a membrilor comisiilor de evaluare externă bazate pe articolele 1 alin. (3) și 5 din Constituție.

81. De asemenea, Curtea notează că, potrivit prevederilor articolului 140 alin. (1) din Constituție, legile sau unele părți ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că textul „din momentul adoptării hotărârii” din articolul 140 alin. (1) din Constituție se referă la efectul *ex nunc* al hotărârilor Curții Constituționale, fapt care presupune că acestea produc efecte pentru viitor (a se vedea HCC nr. 5 din 25 februarie 2020, § 141; HCC nr. 21 din 1 octombrie 2018, §§ 33 și 41). În consecință, Curtea reține că soluția sa nu afectează actele emise pe baza normelor contestate și nu se aplică raporturilor anterioare momentului intrării în vigoare a Hotărârii Curții (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 83).

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a), 140 alin. (2) din Constituție, 37 și 38 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite* sesizarea depusă de dnii Ion Chicu, Alexandr Berlinschii, Adrian Lebedinskii, Alexandru Verșinin și dna Diana Caraman, deputați în Parlament.

2. *Se declară neconstituționale* articolele 6 alin. (5¹) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și 6 alin. (5¹) din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
ARTICOLELOR III ȘI IV DIN LEGEA NR. 26 DIN 5 MARTIE 2026 PENTRU
MODIFICAREA UNOR ACTE NORMATIVE (FORTIFICAREA SECURITĂȚII
JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR)

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 15 octombrie 2026

HCC nr. 12

Dosarul nr. 42a/2026